

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De adultera ca. xcviij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

tur eunuchi. id est bene vincentes, ab eu qd est bonu. et nuclie qd e victoria. Et hec vlti ma meritoria e. Cuius pueri oblatis iposuit set man? et bndictisset eis abijt inde.

De galileis quos occidit pilatus.

Caplm. XCIII.

Est hec ambu

p labat iesus i galileā, qz i iudea q rebāt eū inficere. Aderāt eo tpe qdā nunciāntes ei de galileis: qz sanguinē pilat? miscuerat cū sacrificijs eoz. Quidam em̄ dīcēs se de filij mltos seducerat de galileis q̄s dū duxisset in garizim: vbi dixerat se ascēsurū celū corā eis dū sacrificarēt ei. sū puenēs pilat? ipm cum oibz occidit. timuit em̄ ne et iudeos seduceret. Cūqz putarēt eos perijisse. sō qz neq̄ozes eēt ceteri galileis aut dñs. Non minus iudeos hīs sceleratos: et similit̄ nīsi penit̄erēt perituros, etiā hīeros solymitas nīsi penit̄erēt p̄turos, sicut pierāt in siloe, xvij. viti oppressi a turre quā edifica bāt. sup q̄ dicit̄ ete similitudinē ficulnee non faciētis fructū, p̄ q̄ cultoz vineerit ipetrauit annū ne pbureret donec pbaret eā.

De muliere incuruata. Ca. XCV.

Quqz doceret

c sabbatis i synagoga: erat ibi mulier hīs spm̄ infirmitatis, quam Inclinauerat spūs infirmitatis, als sathane, xvij. annis, et imposuit ei man? et erecta ē.

De scenophegia. Ca. XCVI.

Rat aut in pro

e rio scenophegia, qd sonat ymbraculoz fictionē, et dixerūt frēs ei? ad eū. Transi in iudeā vt discipuli tui vs deant opa tua q̄ facis, q̄ yndecūqz illuc cōueniēt. Si hoc facis manifestas te mundo, qd. Si ex te facis: et nō ex beelzebub, vel si p̄ quia. Hierāt p̄ sanguinet iesu q̄ ei? gloriā querebāt vt inde p̄ticipes fierent. Quibz ipe ait. Vos ascēdit̄ ad diē festū istū. id est ad p̄mū. Rediāt em̄ diē festo ascēdit: s; q̄st̄ in occulto. Iudei aut̄ querebāt illū dīcētes. Ubi ē ille, Et murmur erat de illo, qz qdā dīcebāt: bonus est, alij q̄ seductor erat. cūqz ascēdisset docebat in tēplo: et murmurabant dīcētes. Quō l̄ras scit iste cum non didicerit: Cūqz quidā dicerēt, Nōne hic est christus, Alij dī

cebāt. Hunc scimus vnde sit, Christus ante cum venerit: nemo scit vñ sit. Hoc dicebant: qz elias dixerat. Generationē eius q̄s enarabūt, Vultū aut̄ de turba crediderūt in euz dīcētes. Chīs cū venerit nūq̄d pla siḡ faciet q̄ hic facit. Et ait illi quidā de turba, Magister: dic fratri meo vt diuidat mecum hereditatem. Qui respōdit, Homo: q̄s me cōstituit iudicem sup vos.

Qui missi vt tenerēt iesum ammirabantur verba eius. Caplm. XCVII.

Merūt ergo p̄i

m cipes et pharisei mltos vt comphenderēt eū. Et ait iesus. Quē rītis me? et nō inueniētis, et vbi ego sūz nō potestis venire, q̄st̄ dicit, Tales nō accedetis ad me: s; p? resurrectionē mlti volēt inuenire me si fieri posset corpaliē et nō inueniēt fide tñ inueniēt. Et dīcebāt qdā, Hic ē vere p̄pheta, Alij, hic est christus. Cūqz rediissent ministri ad p̄tīfices et phariseos et dīxissent ministris, Cur nō adduxistis eum: respōderunt. Nūqz sic locutus est homo vt iste loq̄tur. Et increpabāt eos pharisei dīcētes, Nūquid et vos seducti estis, Quis p̄ncipuz et phariseoz credit in eum. Et ait nicodemus, Lex nostra nō iudicat quēqz nīsi p̄us audierit ab ipo. Credebat q̄ si patienter illū audirent sicut ipe fecerat: similes ministris fierēt. Et dīxerūt ei, Nūquid et tu galileus es, id est a galileo seductus. Scrutare scripturas, A galilea nō surgit p̄pheta.

De adultera. Caplm. XCVIII.

Eius autē iterū

i diluculo venit in tēplū et sedēs docebat populū. Et adduxerūt ei scribe et pharisei mulierē deprehensam in adulterio: et querebāt qd iudicaret de ea faciendū. Putabāt em̄ qz dñs in iudicādo fieret im̄sicors vl̄ iniustus vt im̄sicors dē irriderent, et contra moysen agentes damnerent. Iesus autem inclinans se deorsum: scribebat digito in terra. Cūqz instarent erigēs se dīxit, Qui sine peccato est vestrum p̄mū in eam lapidez mittat. Et iterum se inclinās scribebat. Quid scribebat. Quidam dicunt id quod eis respondit. Hieronymus in quadam epistola ad studiosum videt euz velle scripsisse, Terra terra scribe hos viros abdi

+ M. Ex. ad gradus habet yro. Hieronymus, Ambrosius, et magis Ambrosius haec verba habet lib. 7. epist. epist. 58. ad Studium.

Euangelica

catos. Vel terra terra accusat: in epla ad hy
renen. Audientes autē eribāt vn̄ post aliu, z
remansit iesus solus ab illis, z mulier stans
in medio discipuloz: et dimisit eam in cōde
mnatā dicens Uade et amplius noli pecca
re. Et nota, erecius dedit sententiam iusticie
Ite eret? Inimā misericordie: qz eque vtrū
qz p̄riū est deo miseri et punire: qz omnis
christi actio christiani, est lectio

De parabola diuitis volentis ampliare
horrea sua, et de q̄busdā verbis dñi.

Caplm. XCIX.

Inc dicit ad il

los Cauete ab om̄i auaricia: cū
sit breuis hois vita Sup̄ q̄ po
sunt eis similitudinē de dñi, q̄ p̄ fructuum
vb̄tate deliberabat horrea sua apliare Cui
deus ait, Stulte hac nocte animā tuā repe
rent a te: q̄ autē parati cuius erūt. Iterū lo
curus est iesus illis multa Ego sum lux mū
di. Ego testimoniu phibeo de me zc. Inter
hebreos plane se dei filiu: et eos in pctō suo
morituros, et scituros q̄s esset cū exaltarent
eū a terra et ipos nec filios dei eē nec abrae,
et q̄ abraā viderat diem suū, et intulit, anq̄
abraā fieret ego sum Ille sol? vere est q̄ anq̄
aliq̄d fieret vere potuit dicere, ego sum. Tu
lerūt q̄ lapides iudei vt facerent in eū Iesus
autē abscōdit se et exiit de tēplo. Et nota q̄
iudei dixerūt Quinquaginta annos nondū
habet, quidā opinati sunt ab incarnatione
dñi vsq̄ ad passionē plures annos fluxisse
q̄ et historijs colligamus.

De cecco nato, Caplm. C.

Preteriens ie

cus vidit hoies cecū a natiuitate
z luto facto de salina: cuz lintisset
oculos ei? misit eū ad natatoriā siloe, z lauit
et vidit. Siloa fons
ē ad radicē mōs syō In valle iofaphat fz
q̄ nō iugibz aqs sed traditōez syroz siloe
incertis horis ebullit manat sub terra.
cui? aq̄ vt exciperent
q̄n̄ itagnū nō lōge a fonte erat p̄structū: quā
cōllēctionē mō piscinā: mō natatoriā vocat
scriptura. Erat autē sabbatū. Un̄ et pharisei
cū accepissent ab illuminato q̄ iesus eū illu
minauerat: dixerūt ei, Da gloriā deo Nō est
hic homo a deo q̄ sabbatū nō custodit, Cū?

q̄ ille cōmendarēt iesum, z adderet. Nunqd
z vos discipuli ei? vultis fieri maledicti
ei: z dixerūt. Tu discipul? illius sis: nos autē
moysi discipuli sumus. hūc vñ sit nescimus,
id est nō approbam? Supra em̄ dixerunt se
eū scire Putabāt autē iesum maledictū: z oēs
credētes i eū maledictos. Et cū eū elecissent
foras inuenit eū iesus. Cūq̄ dixisset ei se esse
filiū dei: ille adorauit eū. Et ait illi iesus, In
iudiciū ego veni in mundū vt q̄ nō vidēt vs
deant: z q̄ vidēt cecl fiat, q. d. In h̄ q̄ te mem
dicā illuminauit: intellige, q̄ ego veni separa
re pauperes sp̄ritu a sup̄bis q̄ se sciolos sa
ctant, vt illi illuminent: isti, i. scioli cecitatem
mentis incurrant.

De signis p̄fectionis z de impossibilitate
intranđi diuitē in regnū celoz.

Capitulum. CI.

Cuz egressus

ec̄ iesus i via adolescēs genu
flexo rogabat eū dicens, Quid
faciā vt habeā vitā eternā. Cūq̄ intunxisset
ei de custodia mādatoz, et audissz eū seruassz
se ea docuit eū de p̄fectiōe, et vnū signū p̄fē
ctiōis p̄posuit dicens, Uade z vede oia q̄ hēs
et veni seq̄re me. Est em̄ p̄fectiō p̄latoz: cuz
signū ē relinq̄re oia z ponere aīam p̄ out
bus. Est etiā p̄teplatiuoꝝ: cuz signū est hie
mortē in desiderio z vitā i patiētia. Est z de
ricoz: cuz signū ē p̄tinētia. Hoc audiēs ado
lescēs abiit tristis, erat em̄ pecuniosus valde
et locuples. Tūc ait iesus ad discipulos, Fa
cilius ē camelū p̄ foramē ac? trāsire q̄ diuitē
intranē i regnū celoz. Facili? significat h̄ mi
nus posituo sui p̄trarij. L. m̄n? ē difficile, qz
m̄n? ē impossibile. Potest em̄ de? facere vt ca
mel? trāseat p̄ foramē ac? nullo obstāte. Quas
rū p̄o q̄ hic noie diuitis itelligit ponere i glo
ria, si p̄t de potētia: de iusticia nō p̄t Grad?
p̄o p̄p̄tōis Inter ipossibilia ne m̄rēs. Im
possibili? ei est equū p̄uerti i lapidē q̄ in asi
nū, cui ē accōmodatio: naturaliter q̄ lapidē
Fuerūt q̄ dicerēt in hierusalē quā fuisse por
tā q̄ ac? dicebat, ad quā cuz veniebāt camelī
p̄ p̄p̄dio vie cū oneribz suis nō poterāt trās
ire vl̄ subire eā. Exoneratū q̄ trāsibāt, z iterū
recepti oneribz minabant. Scom̄ h̄ q̄ silitus
do notat hie: nō impossibilitas. Oportet eī
auarū amorē opū dimittēre si vult, igredi ad
vitā. Quā autē noie diuitis auarū significasset:

Handwritten marginal notes in a large Gothic script, likely a commentary or gloss on the main text.